

MENSENHANDEL

WETEN JULLIE WAT DAT IS?

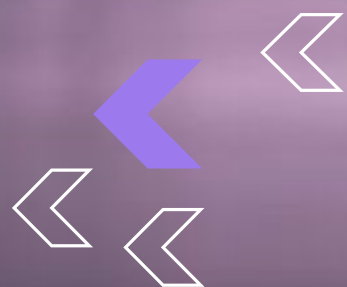
Door

Leonie van der Hoeven
Fleur van Nes

INHOUD

1. WAT IS MENSENHANDEL?
2. VORMEN VAN MENSENHANDEL
3. SIGNALLEN
4. WAT DOET MENSENHANDEL?
5. HOE MAAK JIJ HET VERSCHIL?

1. WAT IS MENSENHANDEL?

Artikel 273F Wetboek van Strafrecht

Als er voldaan is aan de vereisten van artikel 273F Wetboek van Strafrecht dan is er sprake van mensenhandel.

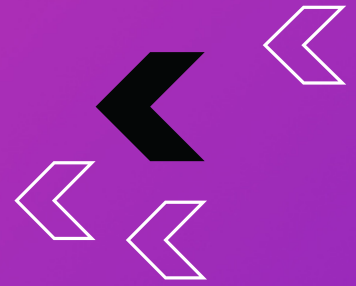
In artikel 273F lid 1 sub 1 Wetboek van Strafrecht staat nergens het woordje 'en'. Dat betekent dat als een verdachte één van deze gedragingen gebruikt, met als oogmerk uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen, dit als voldoende bewijs kan dienen en er dus sprake is van mensenhandel

- ☐ Dwang
- ☐ Geweld
- ☐ of een andere feitelijkheid
- ☐ Of door dreiging met geweld of een andere feitelijkheid
- door**
- ☐ Afpersing
- ☐ Fraude
- ☐ Misleiding
- ☐ Dan wel door misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht
- ☐ Door misbruik van een kwetsbare positie
- of**
- ☐ Door het geven of ontvangen van betalingen of voordelen om de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap over de ander heeft
- ☐ Werft
- ☐ Vervoert
- ☐ Overbrengt
- ☐ Huisvest
- ☐ Of opneemt
- Met het oogmerk van ***
- ☐ Uitbuiting van die ander
- of**
- ☐ De verwijdering van diens organen

* Met het oogmerk van

('Met het oogmerk van' = dat een persoon één of meer gedragingen gebruikt. Het gebruik of de toepassing van de gedragingen (middelen en omstandigheden) moet gericht zijn op de uitbuiting van personen. Dus het doel waar de gedragingen voor ingezet worden, is om een persoon in een positie van uitbuiting te brengen of diens organen te verwijderen).

WET & REGELGEVING

Nationaal

Artikel 273f Wetboek van Strafrecht

Mensenhandel is strafbaar gesteld in artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht

[Artikel 273f Wetboek van Strafrecht](#)

[Memorie van Toelichting](#)

Aanwijzing mensenhandel

[De Aanwijzing Mensenhandel van het Openbaar Ministerie.](#)

Verblijfsregeling mensenhandel

[Vreemdelingencirculaire 2000 \(B\)](#)

B8/3 (voorheen B9)

Als slachtoffers besluiten aangifte te doen of op een andere manier medewerking te verlenen aan het strafrechtelijk onderzoek, krijgen zij van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) een tijdelijke verblijfsvergunning in overeenstemming met de beleidsregels zoals neergelegd in hoofdstuk B8/3 van de Vreemdelingencirculaire 2000.

B9

De [B9, paragraaf 9/12 van de Vreemdelingencirculaire](#) (tot 1 juni 2013 vastgelegd in hoofdstuk B16 van de Vreemdelingencirculaire) gaat over voortgezet verblijf: regels voor een verblijfsvergunning voor slachtoffers van mensenhandel, waarbij een positieve vervolgsbeslissing is genomen (B9.10). Daarnaast biedt B9.10 (het zogeheten 'schrijnend pad') de mogelijkheid voor slachtoffers die geen aangifte willen of kunnen doen om alsnog voortgezet verblijf aan te vragen.

M55

[Model M55 Vreemdelingencirculaire 2000 \(B\)](#)

Internationaal

Palermo Protocol

Het [VN protocol](#) inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel uit 2000.

EU Richtlijn

[Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad.](#)

Verdrag van de Raad van Europa

Het [Verdrag van de Raad van Europa](#) ter bestrijding van mensenhandel (Verdrag van Warschau) uit 2005.

EVRM

Het [Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens](#) (EVRM). Artikel 4 - Verbod van slavernij en dwangarbeid "Niemand mag in slavernij of dienstbaarheid worden gehouden".

Istanbul Protocol

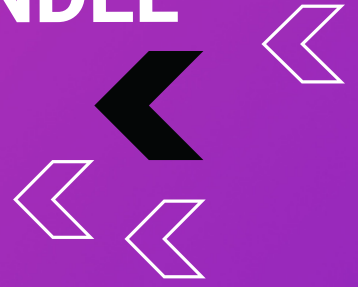
Het [Istanbul-protocol](#), officieel het Handboek over effectief onderzoek en documentatie van marteling en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of straf, is de eerste verzameling internationale richtlijnen voor de documentatie van marteling en de gevolgen daarvan.

2. VORMEN VAN MENSENHANDEL

Mensenhandel komt voor als

- seksuele uitbuiting;
- arbeidsuitbuiting;
- criminele uitbuiting;
- gedwongen orgaanverwijdering.

We spreken van **seksuele uitbuiting**, wanneer iemand wordt gedwongen om seksuele diensten te verlenen. Het gaat om gedwongen seksuele handelingen tegen betaling van geld of andere vergoedingen zoals bijvoorbeeld onderdak, kleding of eten, of de belofte daarvan. Er wordt daarbij misbruik gemaakt van iemands kwetsbaarheid, ondergeschikte positie en/of vertrouwen, voor seksuele, soms ook commerciële doeleinden. Mannen en vrouwen, volwassenen en kinderen, iedereen, ongeacht zijn of haar juridische status, kan slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting.

Seksuele uitbuiting omvat onder andere prostitutie en pornografie onder dwang en gedwongen seksuele dienstverlening in bijvoorbeeld bars, hotels, kuuroorden, massagesalons en de entertainmentsector. Het kan gaan om seksuele diensten aan vreemden, of aan bekenden, bijvoorbeeld in het geval van gedwongen seks met vrienden van je partner.

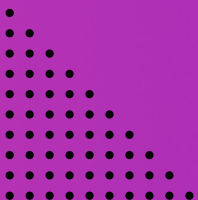
Een bijzondere vorm van seksuele uitbuiting is uitbuiting door loverboys. Dat zijn (jonge)mannen die ervoor zorgen dat een meisje of vrouw verliefd op en/of afhankelijk van hen wordt. Daarna wordt zij door misleiding of onder dwang in de prostitutie tewerkgesteld. Sommige vrouwen gaan vrijwillig aan het werk, in de veronderstelling dat ze met hun inkomsten sparen voor een gezamenlijke toekomst met de loverboy of om hem uit nijpende schulden te helpen. Als ze dan willen stoppen, staat de loverboy dat niet toe en blijkt het geld meestal verdwenen. In zo'n geval is er sprake van seksuele uitbuiting.

Hoewel uitbuiting binnen de prostitutie de meest voorkomende vorm van seksuele uitbuiting is, zijn er ook vormen van seksuele uitbuiting waarbij geen sprake is van fysiek contact, zoals het gedwongen verrichten van seksuele diensten via een webcam.

Bij **arbeidsuitbuiting** worden mensen doelbewust door een vorm van dwang of door misbruik van omstandigheden of van diens kwetsbare positie gedwongen tot arbeid of diensten, waarbij bovendien sprake is van een ernstige inbreuk op hun lichamelijke of geestelijke integriteit en/of hun persoonlijke vrijheid. Het gaat vaak samen met ernstige situaties op de werkvloer, een sterke inperking van de vrije keuze, grove overtreding van de arbeidswetten (onderbetaling, lange werkdagen, weinig rust en slechte arbeidsomstandigheden) en ondermaatse huisvesting. Doordat door het gebruik van dwangmiddelen een reële, vrije keuze wordt onthouden, doet de eventuele instemming van het slachtoffer met de beoogde uitbuiting niet meer ter zake.

Bij **criminele uitbuiting** worden mensen gedwongen tot het verrichten van arbeid of diensten die strafbaar zijn gesteld. Denk aan onder dwang moeten zakkenrollen, het plegen van diefstal, drugs smokkelen en het knippen van hennep. De buit gaat vaak naar de uitbuiters/mensenhandelaars. Bij deze vorm van mensenhandel is het non-punishment beginsel van belang. Volgens dit principe, voorzien staten in de mogelijkheid om slachtoffers van mensenhandel niet te vervolgen of bestraffen wegens gedwongen betrokkenheid bij criminele activiteiten die een rechtstreeks gevolg zijn van hun slachtofferpositie.

Gedwongen orgaanverwijdering: elke handeling waardoor iemand onder dwang zijn of haar organen af moet staan.

3. SIGNALLEN

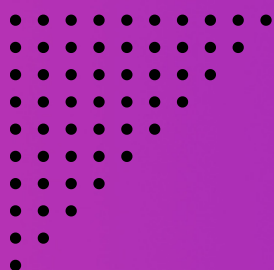
Kun jij zien wie (vermoedelijk) slachtoffer is van mensenhandel?

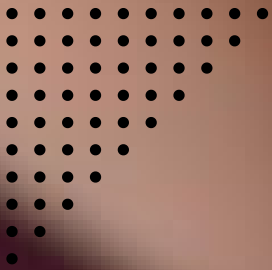

ALGEMENE SIGNALEN MENSENHANDEL

Iemand is (vermoedelijk) slachtoffer van een uitbuitingssituatie als de persoon:

- geen beschikking heeft over eigen paspoort of identiteitskaart
- extreem lange werkdagen maakt
- plotseling veel nieuwe contacten heeft (niet leeftijdsconform)
- beschermend is tegen over nieuwe vrienden en kennissen
- zich isoleert van familie en vrienden, liegt of sociaal wenselijk gedrag vertoont om geen wantrouwen te wekken
- op verschillende plekken verschillend gedrag laat zien
- onverklaarbare schulden heeft
- geen beschikking heeft over eigen bankrekening, moet veel geld afstaan.
- op geïsoleerde plekken en in slechte omstandigheden werkt
- niet aanspreekbaar is (taalbarrière, onder invloed, wilsonbekwaam, analfabeet)
- geen vrijelijk toegang heeft tot medische zorg
- in een gesprek met een professional iemand bij zich aanwezig heeft die controle uitoefent (over het gesprek, de financiën, officiële documenten)
- het eigen adres niet weet, heeft geen sleutel
- er ongezond uit ziet (moe, vermagerd, zelfverwonding, sporen van mishandeling)

SIGNALEN SEKSUELE UITBUITING

Iemand is (vermoedelijk) slachtoffer van seksuele uitbuiting als de persoon:

- wordt gedwongen om seks te hebben of seksuele handelingen te verrichten tegen de zin in
- wordt gedwongen om seks te hebben tegen betaling, waarbij hij of zij het geld moet afdragen
- wordt gedwongen om mee te doen aan de productie van pornografisch materiaal
- door de partner wordt gedwongen om seks te hebben met bekenden of vrienden
- door de partner wordt gedwongen om 'schulden' af te lossen door seks te hebben met vreemden
- opvallend veranderd van gedrag, uiterlijk en/of kleding
- angstig en onderdanig gedrag vertoont
- een tweede telefoon bezit
- veel nieuwe sociale contacten heeft die onbekend zijn
- voor eerder vrienden en/of familie
- verzuimt op school
- bij gezondheidsproblemen geen medische hulp inschakelt

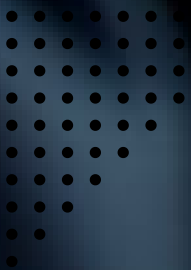

SIGNALEN CRIMINELE UITBUITING

Iemand is (vermoedelijk) slachtoffer van criminele uitbuiting als hij/zij:

- wordt gedwongen om mensen te beroven of zakken te rollen, en daarna de buit moet afstaan
- wordt gedwongen om te bedelen, en daarna de buit moet afstaan
- wordt gedwongen om in te breken of te stelen, en daarna de buit moet afstaan
- beschikt over luxe artikelen, dure kleding en/of veel cash
- veel meer geld uitgeeft dan je op basis van een (bij)baan
- kan verwachten
- contact heeft met mensen die crimineel gedrag vertonen
- middelen (drugs) gebruikt
- verzuimt op school

SIGNALEN ARBEIDSUITBUITING

Iemand is (vermoedelijke) slachtoffer van arbeidsuitbuiting als de persoon:

- gevaarlijk en ongezond werk moet doen
- lange werkdagen moet maken
- niet of te weinig betaald krijgt, of lang op de betaling
- moet wachten
- niet kan beschikken over een eigen paspoort
- met valse beloften naar Nederland is gehaald
- wordt mishandeld, gehanteerd, gedwongen of bedreigd
- een hoge schuld moet afbetalen aan de werkgever
- illegaal in Nederland verblijft
- bang is voor uitzetting
- (een groot deel van) de inkomsten moet afdragen
- niet kan beschikken over het geld op de eigen bankrekening
- zwart betaald wordt, of niet verzekerd is tegen bijvoorbeeld ongevallen
- in een bedrijfspand of op het bedrijfsterrein woont, of op een andere manier slecht is gehuisvest
- beperkte bewegingsvrijheid heeft
- wordt gehanteerd of afgeperst
- op andere manieren onder druk wordt gezet
- signalen van vermoeidheid, uitputting en/of gezondheidsklachten vertoont

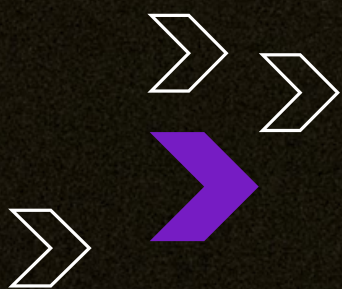

4. WAT DOET MENSENHANDEL?

ANGST STRESS TRAUMA

“De gevolgen zijn groot en hartverscheurend. Slachtoffers zitten vaak langdurig gevangen in een mensonwaardige situatie, met psychische klachten zoals depressie of posttraumatische stress-stoornis (PTSS) als gevolg. Vaak ook zijn er fysieke klachten: verwondingen door geweld, maar bijvoorbeeld ook hiv-besmetting en ernstige slijtage-klachten door zwaar werk. Slachtoffers van criminele uitbuiting lopen ook nog eens een groot risico gestraft te worden voor feiten die ze onder dwang moesten plegen.”

5. HOE MAAK JIJ HET VERSCHIL?

MELD

VERMOEDENS VAN
MENSENHANDEL **ALTIJD!**

BARRIÈREMODEL

Op welke manier kunnen wij het proces omtrent mensenhandel ontwrchten?

Door bescherming van het proces en het ontwrchten van het proces omtrent mensenhandel willen wij erop attenderen dat er geen bestaande barrièremodellen zullen worden gepubliceerd en ook niet zijn gebruikt.

TIPS

Steun geven aan een slachtoffer van mensenhandel

Slachtoffers van mensenhandel hebben te maken met verschillende omstandigheden waar bij er sprake kan zijn van dwang, (dreiging met) geweld en misleiding. In de meeste gevallen is het slachtoffer te bang of niet in staat om er zelf iets aan te doen. Soms weet het slachtoffer niet eens dat zij/hij wordt uitgebuit of dat mensenhandel door de Nederlandse staat strafbaar wordt gevonden. Om die reden is het belangrijk om bij vermoedens van mensenhandel steun aan te bieden aan het slachtoffer en als ze er naar vragen advies geven over de situatie. Een aantal tips om hier mee om te gaan:

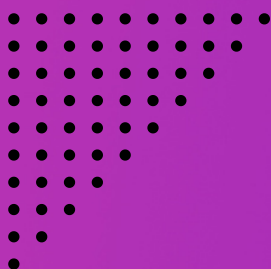
Probeer er met het slachtoffer over te spreken, het liefst zo snel mogelijk. Een dader, zoals een loverboy, probeert het slachtoffer en zijn omgeving vaak uit elkaar te drijven.

.....
Zorg ervoor dat het slachtoffer weet dat die bij jou terecht kan.

.....
Ga het gesprek aan zonder oordeel. De beleving en de ervaring van het slachtoffer staat voorop.

.....
Zorg ervoor dat het slachtoffer zich gehoord voelt.
.....

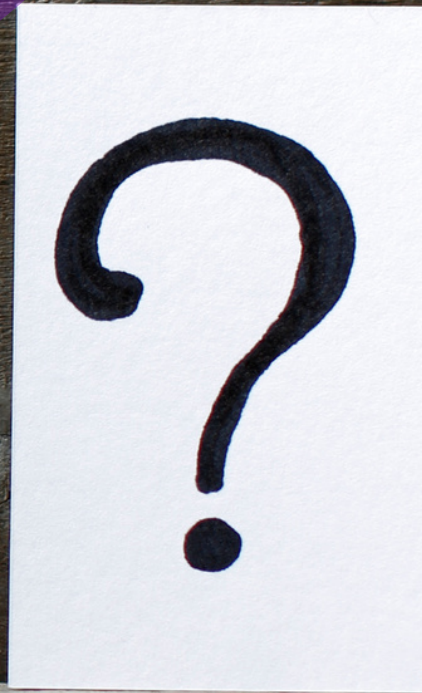
Heeft u vermoedens dat er sprake is van mensenhandel meldt deze altijd! Jouw twijfel kan namelijk iemands kans zijn om uit de uitbuitingsituatie te komen. Slachtoffers zijn namelijk vaak afhankelijk van de mensen uit hun omgeving. Jij kan hier dus verschil in maken!

Scan de QR-code om meer over het melden te weten te komen.

JOUW
TWIJFEL
=
IEMANDS
KANS

TIPS VOOR CONTACT LEGGEN

Luister goed

Forceer niet

Maak er geen
verhoor van

Sluit aan

(ver) oordeel niet

Begrijp de angst

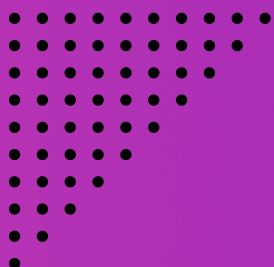
Wees eerlijk
en transparant

Bepaal samen
de volgende stap

Wees voorzichtig
met termen

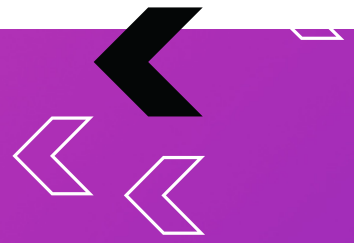

DENK JIJ DAT IEMAND SLACHTOFFER IS?

Probeer er met het slachtoffer over te praten en zorg dat je weet dat hij of zij altijd bij je terecht kan. Bellen kan met de CoMensha-helppdesk [\(033\) 448 11 86](tel:033-4481186), dat is het landelijk Coördinatiecentrum Mensenhandel. Als je slachtoffer van mensenhandel bent kun je, ook anoniem, terecht bij organisaties als Fier en Slachtofferhulp. Bel bij direct gevaar 112.

BRONNEN

8 tips voor gespreksvoering. (z.d.). Slachtofferhulp Nederland.
<https://www.slachtofferhulp.nl/professionals/praktische-ondersteuning/tips-voor-gespreksvoering/>

Artikel 273F Wetboek van Strafrecht

Het Nederlandse Rode Kruis. (2022b, mei 12). Wat is mensenhandel precies? Rode Kruis Nederland.
<https://www.rodekruis.nl/nieuwsbericht/wat-is-mensenhandel>

(Inter)nationale wet- en regelgeving - CoMensha. (z.d.-b). <https://www.comensha.nl/over-mensenhandel/wet-regelgeving/>

Mensenhandel. (z.d.). <https://www.njb.nl/nieuws/mensenhandel-1>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2023, 16 november). Bestrijden van mensenhandel. Mensenhandel en mensensmokkel | Rijksoverheid.nl.

Signalen van mensenhandel - CoMensha. (z.d.-b). <https://www.comensha.nl/over-mensenhandel/signalen-van-mensenhandel/>

Wat is mensenhandel? / Kompas / Aanpak Mensenhandel. (z.d.).
<https://kompasaanpakmensenhandel.vng.nl/deel/wat/#kaart-a1-4>

